

Titulars

1. JUSTÍCIA I CONSTRUCCIÓ DE PAU
2. JUSTÍCIA INTERNACIONAL: CORT PENAL INTERNACIONAL (CPI)
3. TRIBUNALS PENALS INTERNACIONALS *AD HOC*
4. TRIBUNALS PENALS MIXTES, HÍBRIDS O INTERNACIONALITZATS
5. JUSTÍCIA ORDINÀRIA I SISTEMES TRADICIONALS DE JUSTÍCIA
6. LLEIS D'AMNISTIA
7. COMISSIÓ DE LA VERITAT I ALTRES COMISSIONS

1. JUSTÍCIA I CONSTRUCCIÓ DE PAU

Àfrica

BURUNDI: Segons l'agència de notícies Hironnelle, la consulta sobre la creació de mecanismes de justícia transicional a Burundi es durà a terme a partir del mes de gener de 2009. Françoise Ngendahayo, portaveu del Govern, informa que el mecanisme afecta aproximadament 4.792 persones que representaran la població burundesa, composta per més de vuit milions d'habitants i que les consultes es realitzaran en forma de conferències, grups de discussió i reunions comunitàries. Ngendahayo agrega que es consultarà aproximadament 782 persones individualment, 1.428 grups, 2.482 en les reunions comunitàries i unes 100 a través de la ràdio i la televisió. Es calcula que l'exercici pot costar un milió de dòlars americans (un bilió de francs de Burundi) que seran finançats pel fons per a la consolidació de la pau a Burundi. Les consultes, segons Ngendahayo, pretenen implicar la població burundesa en el procés de reconciliació nacional del país, tot recollint la seva opinió respecte als mètodes utilitzats per a la creació de mecanismes de justícia transicional. *(JCP) AllAfrica.com, 15/10/08*

CONGO, RD: El Consell de Seguretat condemna la recent ofensiva del *Congrès National pour la Défense du Peuple (CNDP)* a la regió oriental de la República Democràtica del Congo i exigeix que posi fi a les seves operacions. El Consell acull amb beneplàcit l'anunci de Laurent Nkunda d'un cessament del foc immediat i espera que Nkunda assegurï la seva aplicació efectiva i duradora, així com la represa de la participació del CNDP en el procés de Goma. Així mateix, el Consell de Seguretat expressa gran preocupació per les dramàtiques conseqüències humanitàries dels recents combats i insta totes les parts a que respectin plenament les seves obligacions d'acord amb el dret internacional de protegir la població civil, a que assegurin l'accés a la població necessitada i a que garanteixin la seguretat del personal d'assistència humanitària. El Consell afirma que qualsevol atac contra la població civil, inclosos els grans centres de població, és totalment inacceptable. *(JCP) UN, 30/10/08*

SOMÀLIA: El Secretari General de l'ONU, Ban Ki-moon, insisteix en que l'acord de Djibouti segueix obert a tots els somalis i els insta a sumar-se incondicionalment a aquest procés de pau. En el seu informe més recent sobre Somàlia al Consell de Seguretat, Ban va destacar que el deteriorament de la seguretat, sobretot al sud i al centre del país, és un obstacle no només per als esforços de reconciliació, sinó també per a la distribució d'assistència humanitària. En aquest sentit, Ban Ki-moon reitera que la Missió de la Unió Africana a Somàlia requereix suport internacional i considera imperatiu que aquesta Missió es sumi a l'operació contra la pirateria i a la força multinacional projectada per aquest país amb la intenció de combatre les causes i conseqüències de l'estat de caos que es viu a Somàlia. Ban assenyala que les actuals condicions no són propícies per a una operació de pau de l'ONU, per la qual cosa insta els Estats Membres a contribuir amb tropes, fons i equipament per una força multinacional. Per part seva, el Programa Mundial d'Aliments (PMA) informa que durant el mes d'octubre ha enviat més de 21.000 tones de queviures per a la seva distribució entre 1,7 milions de somalis i afegeix que planeja ampliar aquesta assistència a uns 700.000 residents d'àrees urbanes i assentaments de desplaçats. *(JCP) UN, 19/11/08*

SUDAN: El Secretari General de l'ONU, Ban Ki-moon, acull amb beneplàcit l'anunci del president del Sudan, Omar al-Bashir, de declarar un cessament del foc unilateral al Darfur, així com la intenció de desarmar totes les milícies. Ban Ki-moon subratlla que l'efectivitat de qualsevol alto al foc depèn de que les parts demostrin el seu compromís amb el cessament d'hostilitats, sobretot després del fracàs d'altres esforços similars, i manifesta que la comunitat internacional segueix confiant en que el Govern sudanès i els moviments rebels efectuïn avanços concrets per a resoldre el conflicte de manera pacífica. Al-Bashir va fer aquest anunci després d'una reunió afavorida pel seu Govern per tal d'impulsar les negociacions de pau al Darfur, i va condicionar la seva declaració d'alto al foc a que s'estableixi un mecanisme efectiu de supervisió integrat per la Missió Mixta de l'ONU i la Unió Africana per aquesta regió sudanesa (UNAMID). *(JCP) UN, 12/11/08*

Àsia

FILIPINES: La senadora María Ana Madrigal fa una crida per a que es reprenguin les converses de pau entre el Front Nacional Democràtic (NDF, per les seves sigles en anglès) i el Govern d'Arroyo. En un comunicat conjunt, Madrigal i el NDF, que es van reunir el passat cap de setmana, insten el Govern d'Holanda a respectar els processos judicials de Filipines i a deixar d'utilitzar càrrecs falsos per a oprimir, pressionar i reprendre membres del NDF. Madrigal, presidenta del Comitè del Senat per la Pau, la Unificació i la Reconciliació, va visitar Utrecht per tal de seguir de ben a prop el desenvolupament de les converses de pau i va recordar al Govern holandès la decisió del Tribunal Suprem de Filipines de l'1 de juny de 2007 segons la qual es van retirar els càrrecs per rebel·lió a José María Sison, consultor polític del NDF i d'altres membres d'aquest, incloses les falses denúncies sobre l'assassinat de Rómulo Kintanar i d'Arturo Tabara l'any 2004 que, segons Madrigal, han privat i enverinat l'atmosfera per dur a terme les negociacions de pau. El Tribunal del Districte de La Haia va ordenar la llibertat de Sison el 13 d'octubre del 2007 per falta de proves. *(JCP) GMA News, 12/11/08*

NEPAL: El Secretari General de l'ONU, Ban Ki-moon, insta els líders del Nepal a avançar més ràpidament en la rehabilitació de milers d'excombatents maoistes com a part de l'actual procés de pau. Ban Ki-moon declara, al final de la seva visita al Nepal, que el repte més immediat és la integració i la rehabilitació d'aquests combatents i acull de bon grat la creació d'un comitè especial per supervisar aquest procés, comitè al que insta a iniciar la seva tasca al més aviat possible. El Secretari General també es dirigeix al Govern del Nepal per a que aquest doni de baixa als combatents menors d'edat. Des de la firma de l'acord de pau del 2006 que va finalitzar una dècada de guerra civil que va causar més de 13.000 morts, el personal i l'armament de l'exèrcit maoista han estat en quaters provisionals supervisats per la

Missió de l'ONU al Nepal (UNMIN, per les seves sigles en anglès), creada el mes de gener de l'any 2007. UN, 01/11/08

L'Oficina de Drets Humans de l'ONU al Nepal inicia un taller per a fomentar la participació en el procés de reconstrucció nacional nepalès dels grups tradicionalment marginats. El taller es du a terme amb la Comissió Nacional de Drets Humans i compta amb l'assistència de representants dels sectors de la població generalment exclosos de la presa de decisions. En les sessions es discuteix com l'Estat ha d'abordar les conseqüències d'una dècada de guerra civil. Entre els participants destaquen delegats de dones i de la casta "intocable". Les activitats del taller inclouen el relat d'experiències i la identificació de les causes i conseqüències de la guerra, a més del plantejament d'estratègies per consolidar l'estabilitat al Nepal. Segons Andrew Palmer, cap de l'Oficina de l'Alt Comissionat dels Drets Humans de l'ONU al Nepal, els grups tradicionalment exclosos van ser gairebé en tots els casos els més afectats pel conflicte i aquest fòrum els ofereix l'oportunitat d'explorar i desenvolupar iniciatives per a contribuir al procés nacional de transició del sistema de justícia. (JCP) UN, 20/10/08

TAILÀNDIA: El general Anupong Paochinda declara que l'exèrcit donarà total suport a les converses de pau que substitueixin la violència i la confusió política fins i tot en el cas que la *People's Alliance for Democracy (PAD)* refusi entrar en negociacions multilaterals. El PAD ha insistit en parlar directament amb el Govern i descarta la participació d'altres partits. Anupong es mostra d'acord amb les converses iniciades per Wanchai Watanasap, del *King Prajadhipok's Institute*. L'exèrcit mobilitzarà els mitjans de comunicació per tal de promoure una campanya de reconciliació per dissuadir de la violència. Anupong s'ha negat a comentar els temes més candents, com la campanya per a concedir l'amnistia a l'exprimer ministre Thaksin Shinawatra i restaurar el dret al vot de 111 membres del partit *Thai Rak Thai*. (JCP) *The Nation*, 09/11/08

2. JUSTÍCIA INTERNACIONAL: CORT PENAL INTERNACIONAL (CPI)

Cort Penal Internacional (CPI)

CPI: HRW declara que els països membres de la CPI han de donar suport a la independència i al comandament de la Cort durant la reunió anual que celebraran el dia 14 de novembre i demanar que la comunitat internacional recolzi i dugui a terme les ordres d'arrest. La CPI ha realitzat importants avenços en els seus cinc anys de funcionament però encara no ha celebrat cap judici. S'espera que el primer tingui lloc l'any 2009. La Cort ha estat bastant criticada en els darrers mesos arran de la sol·licitud presentada el mes de juliol del 2008 pel fiscal en cap on demanava que s'emetés una ordre d'arrest contra el president del Sudan Omar al-Bashir, acusat de genocidi. HRW manifesta que en un moment en què la independència i la integritat de la CPI es troben en perill, els estats membres d'aquesta han d'expressar-se de manera contundent a favor del comandament de la Cort i defensar-la de qualsevol interferència política. Representants dels 108 països membres de la CPI es reuniran a La Haia durant nou dies durant l'Assemblea dels Estats Membres. (OJ) *HREA*, 12/11/08

El president de la CPI informa davant l'Assemblea General de l'ONU que la Cort es troba en una conjuntura molt crítica en la que el seu èxit depèn de factors tals com poder garantir la seva independència judicial i obtenir la ratificació universal. Philippe Kirsch assenyala que encara és massa aviat per emetre un judici sobre l'èxit de la CPI però agrega que les primeres senyals són definitivament positives. Han passat més de deu anys des de l'adopció de l'Estatut de Roma, que va portar a la creació de la CPI, però Kirsch observa que l'èxit d'aquest organisme depèn de diversos factors, entre ells, el total compliment del seu govern, que inclou assegurar la seva imparcialitat i els drets tant dels acusats com de

les persones sota sospita. Kirsch també insta els estats, organitzacions internacionals i la societat civil a dur a terme les ordres d'arrest, protegir els testimonis i a aplicar les condemnes, i destaca com a especialment important el fet que aquests grups respectin la independència de la CPI ja que en determinades ocasions les seves declaracions o el seu silenci poden tenir un gran impacte en l'eficàcia de la Cort. (OJ) UN, 30/10/08

CONGO, RD: Germain Katanga i Mathieu Ngudjolo, senyors de la guerra, es declaren no culpables dels càrrecs d'assassinat, violació sexual i ús de soldats menors d'edat durant la massacre perpetrada a Bogoro, un llogarret a l'est del Congo, l'any 2003. S'espera que el judici es celebri l'any que ve. Els fiscals al·leguen que les supervivents de la matança van ser violades i que els combatents les van utilitzar com a esclaves sexuals. Katanga i Ngudjolo són els primers dels quatre sospitosos que la Cort manté sota custòdia que han apel·lat contra els càrrecs que se'ls imputen. L'advocat de Thomas Lubanga, un altre senyor de la guerra congolès, ha assenyalat que aquest no presentarà un recurs fins que comenci el seu judici el dia 26 de gener de 2009, però ha avançat que el seu client es declararà no culpable de l'acusació d'haver utilitzat a soldats menors d'edat. (OJ) AP, 28/11/08

La CPI informa que el judici a Thomas Lubanga es reprendrà el 26 de gener de 2009 ja que la fiscalia està fent entrega de documents que són claus per a la defensa. La CPI va ajornar el judici de Lubanga en saber que la fiscalia no coneixia els aproximadament 150 documents de l'ONU i d'altres fonts essencials per al cas i que aquests només serien facilitats amb la condició que es tractessin de manera confidencial. La fiscalia ha resolt la qüestió de la confidencialitat i, en conseqüència, la CPI ha suspès l'ajornament del judici i ha concedit fins al dia 19 de novembre a les 15:00 hores als fiscals per a que aquests donin a conèixer els documents a la defensa. (OJ) Reuters, 18/11/08

La setmana passada, Luis Moreno-Ocampo, fiscal en cap de la CPI, va reiterar que la Cort tenia jurisdicció pels crims de guerra, crims contra la humanitat i genocidi comesos a la província congoleesa del nord i del sud de Kivu i va afegir que la seva oficina té la intenció de castigar als responsables. Les tensions han augmentat arran del fracàs de les converses entre els rebels i la milícia progovernamental, en la recerca d'una solució per als centenars de refugiats civils, per la qual cosa Moreno-Ocampo ha instat totes les parts, incloses les organitzacions regionals i internacionals, a recolzar i a treballar conjuntament amb les autoritats del país, i especialment a dur a terme l'ordre d'arrest emesa per la CPI contra Bosco Ntaganda, acusat de crims de guerra. (OJ) Jurist, 09/11/08

Luis Moreno-Ocampo, fiscal general de la CPI, confirma que la Cort té jurisdicció per jutjar crims de guerra, crims contra la humanitat i genocidi comesos al Kivu del Nord i al Kivu del Sud des de que es van reprendre els enfrontaments, i que la seva oficina té la intenció de castigar als responsables. Moreno-Ocampo, que s'ha reunit amb una delegació de parlamentaris de la RDC, reitera que la població d'aquella zona ja ha sofert molt i que les violacions, els desplaçaments massius i els greus crims que s'han comès no poden quedar impunes. L'oficina del fiscal ha iniciat una investigació sobre els crims de guerra suposadament comesos pel *National Congress for the Defense of the People (CNDP)*, i el *Democratic Liberation Forces of Rwanda (FDLR)* a la regió dels Kivus, les Forces Armades de la RDC i altres grups a la regió dels Kivus. El president de la CPI insta totes les parts, incloses les organitzacions regionals i internacionals, a donar suport a les autoritats de la RDC i especialment a dur a terme l'ordre d'arrest emesa per la CPI contra Boso Ntaganda, acusat d'haver comès crims de guerra a la RDC entre juliol del 2002 i desembre del 2003. (OJ) Jurist, 05/11/08

La CPI confirma la seva decisió de suspendre el judici al líder congolès Thomas Lubanga Dyilo, acusat de reclutar soldats menors per a la seva milícia, però ordena que se'l mantingui detingut fins que es celebri una altra vista. Els cinc membres de la Cambra d'Apel·lacions de la CPI rebutgen de manera unànime el recurs presentat pels fiscals contra la decisió presa per la Cambra de Primera Instància el mes de juny d'aquest any d'ajornar el procés contra Lubanga. No obstant, una majoria dels membres de la Cambra d'Apel·lacions revoca el dictamen inicial sobre la posada en llibertat de Lubanga i ordena que es celebri una nova vista per determinar si l'acusat ha de romandre detingut o sortir en llibertat amb o sense

condicions. Lubanga, fundador i líder de la *Union of Congolese Patriots* de la regió de Ituri, a l'est de la República Democràtica del Congo (RDC), està acusat d'haver comès crims de guerra, entre ells el reclutament de soldats menors als que va utilitzar per participar en les hostilitats que van tenir lloc entre setembre de 2002 i agost de 2003. El judici a Lubanga havia de ser el primer que celebrés la CPI i estava programat per al 23 de juny d'aquest any. En anunciar el dictamen, els jutges de la Cambra d'Apel·lacions han recolzat el punt de vista de la Cambra de Primera Instància en el sentit que no existeix cap possibilitat de que Lubanga tingui un judici just ja que els fiscals no han donat a conèixer a la defensa els més de 200 documents amb informació que podria exonerar al líder rebel. Respecte a la decisió de mantenir a Lubanga detingut, la Cambra d'Apel·lacions ha indicat que la Cambra de Primera Instància estava equivocada en creure que la conseqüència inevitable d'un ajornament del judici era la llibertat incondicional de l'acusat. (OJ) UN, 21/10/08

<http://www.icc-cpi.int/press/pressreleases/433.html>

Segons Luis Moreno-Ocampo, fiscal en cap de la CPI, algú acusat per un tribunal pot tenir un judici just sense que necessàriament tingui accés a totes les proves que podrien afavorir la defensa. Moreno-Ocampo apel·la contra la decisió d'ajornar el judici a Thomas Lubanga, senyor de la guerra de la República Democràtica del Congo, al·legant que el judici serà just si l'acusat té accés a informació exculpadora que pugui oferir com a evidència durant el judici o quelcom equivalent que protegeixi els seus drets. El fiscal agrega que aquest quelcom equivalent podria ser una prova anàloga, un resum de la informació exculpadora o una admissió judicial. El Tribunal Europeu de Drets Humans va reconèixer l'any 2000 que pot existir conflicte d'interessos, com la seguretat nacional o la necessitat de protegir testimonis amb risc de represàlies o guardar mètodes d'investigació secreta de la policia, però el Tribunal va dictaminar en el mateix cas que si la fiscalia no presentava les proves al jutge i li permetia emetre un veredict sobre la qüestió privaven al sol·licitant d'un judici just. En el cas de Lubanga, Moreno-Ocampo s'ha negat a autoritzar que el tribunal o la cambra d'apel·lacions emetin la seva opinió respecte a les proves exculpadores. Davant la insistència del tribunal de que els jutges han de tenir accés a la evidència, Moreno-Ocampo ha declarat que els jutges estan alterant els drets del fiscal i de les víctimes en un judici per preservar l'equitat d'un procés d'apel·lació hipotètic. *War Crimes Watch*, 08/10/08

REPÚBLICA CENTREAFRICANA: La CPI celebrarà les primeres vistes del 8 al 12 de desembre per determinar si existeixen suficients proves per a iniciar el judici contra l'exrebel senyor de la guerra congolès i vicepresident de la República Centreafricana (RCA), Jean-Pierre Bemba. La primera compareixença de Bemba davant la Cort va tenir lloc el mes de juliol d'aquest any quan se'l va acusar de ser el líder de les forces rebels congolesees durant la campanya de violacions sexuals i tortures duta a terme a la RCA els anys 2002 i 2003. Es tracta del primer sospitós de més alt perfil que compareix davant la CPI, creada el 2002. Les pròximes vistes es celebraran públicament en presència del fiscal, de Bemba, del seu advocat defensor i de representants legals de les víctimes. Aquesta és una etapa del procés que pretén garantir que no es porti cap cas a judici a menys que existeixin proves suficients per creure que la persona ha comès el crim que se li imputa. Posteriorment a aquestes vistes, els jutges decidiran si han de confirmar els càrrecs presentats per la fiscalia o no. (OJ) *International Justice*, 03/11/08

SUDAN: Luis Moreno-Ocampo, fiscal en cap de la CPI indica que demanarà el processament d'alguns comandants rebels acusats d'haver atacat les forces de manteniment de la pau al Darfur. Moreno-Ocampo investiga un atac rebel comès l'any passat a la base militar de Haskanita que va acabar amb la vida de 10 soldats de la Unió Africana (UA) i va causar la desaparició d'un d'ells. L'atac, perpetrat per un grup organitzat d'homes fortament armats que van arrasar el campament de Haskanita amb 30 vehicles, va tenir lloc la nit del 29 de setembre i ha estat condemnat pel Consell de Seguretat de l'ONU, el Consell per la Pau i la Seguretat de la UA i altres líders mundials. El fiscal en cap de la CPI va indicar el mes de juliol d'aquest any que disposava d'informació sobre els dos comandants rebels responsables de l'atac però no va revelar-ne els noms. Les forces de manteniment de la pau de la UA al Darfur han estat substituïdes

per tropes de la UA i de l'ONU i per cossos policials des de principis del 2008. Les forces de la UA al Darfur han perdut 59 homes des de la seva formació, 30 d'ells en atacs. *(OJ) Sudan Tribune, 14/11/08*

El ministre d'afers exteriors egipci Ahmed Aboul Gheit assenyala que la CPI hauria d'esperar que els esforços en favor de la pau donin resultat abans d'acusar formalment al president del Sudan, Omar al-Bashir. Aboul Gheit cita l'article 16 de l'Estatut de Roma de la CPI que exigeix a la Cort ajornar una investigació sobre crims de guerra durant un any si el Consell de Seguretat de l'ONU ho sol·licita. La setmana passada, Edmond Mulet, assistent del secretari general de l'ONU per al manteniment de la pau, va declarar que emetre una ordre d'arrest per al-Bashir podria desbaratar el procés de pau. El mes passat, els jutges de la CPI van donar un mes a Moreno-Ocampo per a que presentés informació addicional en relació a alguns aspectes confidencials de la seva demanda. *(OJ) Jurist, 12/11/08*

La petició dels jutges de la CPI a la fiscalia de que presenti proves addicionals per decidir si dicta una ordre d'arrest contra el president del Sudan, Omar Al Bashir és una bona senyal, afirma la secretaria de la instància, Silvan Arbia, qui sosté que aquesta sol·licitud demostra la serietat amb què els magistrats estan estudiant l'evidència. A la pràctica, quan un jutge està obstinat en aquest exercici de demanar més proves o major clarificació, significa que està examinant amb molta precisió cada evidència i aquesta és una bona senyal per a la justícia, declara Arbia. El fiscal de la Cort, Luis Moreno Ocampo, va demanar l'ordre d'arrest d'Al Bashir per delictes de genocidi, crims contra la humanitat i crims de guerra al Darfur. La secretaria recorda que encara que el Sudan no forma part de l'Estatut de Roma, el Consell de Seguretat, que va crear la CPI, va referir aquest cas a aquesta. *(OJ) UN, 22/10/08*

La CPI concedeix un mes als fiscals per a que presentin documentació addicional sobre la sol·licitud d'arrest presentada per aquests al president del Sudan Omar al-Bashir per suposats crims de guerra, inclòs el genocidi. El mes de juliol, el fiscal en cap de la CPI, Luis Moreno-Ocampo, va presentar proves contra al-Bashir per crims de guerra, crims contra la humanitat i genocidi. S'estima que aproximadament 300.000 persones han mort al Darfur des del 2003 com a resultat dels combats, la malaltia i la desnutrició, i que uns altres 2,7 milions de persones han hagut de desplaçar-se degut a les lluites entre els rebels, les forces governamentals i els Janjaweed. La CPI va emetre ordres d'arrest el mes de maig de 2007 per Ahmad Harun, exministre de l'Interior del Sudan i actualment Ministre d'Afers Humanitaris i per Ali Kushayb, líder Janjaweed. El mes passat, Moreno-Ocampo va instar els líders internacionals a oferir més protecció a la població civil del Darfur i a permetre que la CPI processi els crims comesos en la regió, i va declarar que el president del Sudan té el control absolut de les forces que violen dones, destrueixen comunitats i bombardegen escoles. *(OJ) UN, 16/10/08*

Els ministres de justícia dels països pertanyents a la Lliga d'Estats Àrabs declaren que la CPI no disposa d'una base legal sòlida per a emetre una ordre d'arrest contra el president del Sudan Omar al-Bashir. Durant una cimera a El Cairo, els ministres suggereixen que la sol·licitud del fiscal en cap de la CPI, Luis Moreno-Ocampo, de que es dugui a terme l'arrest d'Al-Bashir té motivacions polítiques i denuncia el que descriu d'intent de polititzar els principis de la justícia internacional'. La Lliga aplaudeix les recents mesures preses pel Sudan de processar als responsables de crims de guerra, entre elles el nomenament de fiscals sudanesos per investigar i jutjar sospitosos i la creació de tribunals supervisats internacionalment. *(OJ) Jurist, 13/10/08*

El president del Sudan adverteix que els intents de la CPI de processar-lo per genocidi al Darfur socaven els intents de dur la pau a la regió. En dirigir-se a la cimera de 79 nacions africanes, caribenyes i del grup del Pacífic, que es reuneixen a Ghana, Al-Bashir manifesta que els càrrecs en contra seva envien una senyal negativa als rebels, que immediatament es distanciaran de totes les negociacions i amenacen la transformació democràtica del Sudan, on els partits polítics s'estan preparant per a les eleccions de l'any vinent. Tot i això, declara la seva disposició a mantenir converses sobre el Darfur. *(OJ) US Today, 03/10/08*

El president del Sudan, Omar Hassan al-Bashir, arriba a Accra amb una ordre internacional d'arrest encara pendent, per a participar en la sisena Cimera de Caps d'Estat i de Govern del Grup d'Àfrica, el Carib i el Pacífic. Les autoritats de Ghana no han comentat les conseqüències que aquest fet pugui tenir per al bon desenvolupament de la Cimera, que serà inaugurada pel president John Agyekum Kufuor.

Ghana ha garantit la seguretat de tots els 1.500 participants inclosos 20 caps d'Estat que s'han reunit a Accra però la sol·licitud d'una ordre d'arrest per a un dels participants de tan alt perfil podria perjudicar la imatge del país que ha ratificat el tractat per a la creació de la CPI, el fiscal en cap del qual ha impulsat l'arrest d'al-Bashir. Ghana estaria, per tant, obligada a arrestar al president del Sudan encara que el seu portaveu, Majoub Fadul ha comentat que al-Bashir no corre cap risc de ser arrestat quan assisteixi a la Cimera d'Accra que durarà de l'1 al 3 d'octubre. (OJ) *The Ghanaian Times*, 02/10/08

UGANDA – CONGO, RD: El fiscal en cap de la CPI, Luis Moreno-Ocampo declara que és necessari arrestar Joseph Kony, líder del *Lords Resistance Army (LRA)*, després dels atacs i segrestos perpetrats el mes passat pel seu grup a la República Democràtica del Congo. Moreno-Ocampo assenyalava que segons informes rebuts, el 17 de setembre el LRA hauria atacat poblats congolesos del districte d'Haut Uelé i afegeix que els atacs són sistemàtics i constitueixen crims de guerra. Centenars de milers de persones han estat desplaçades després d'haver-se reprès la violència. *Radio Netherlands*, 06/10/08

<http://www.rnw.nl/internationaljustice/icc/Uqanda/081006-uganda-kony>

3. TRIBUNALS PENALS INTERNACIONALS AD HOC

Tribunal penal internacional per la Ex-Iugoslàvia (TPII)

Serge Brammertz, fiscal en cap del TPII, visita Belgrad per tal de mantenir converses amb alts oficials del Govern serbi en preparació a l'informe que semestralment elabora sobre la cooperació de Sèrbia amb el Tribunal, que serà presentat al Consell de Seguretat de l'ONU a finals de novembre. El 18 de novembre Brammertz es reunirà amb Rasim Ljajic, president del Consell Nacional per a la Cooperació amb el Tribunal de La Haia i amb Vladimir Vukcevic, fiscal per crims de guerra, i el dia 19 mantindrà converses amb el Primer Ministre Mirko Cvetkovic i amb el president, Boris Tadic. La plena cooperació amb el TPII és de vital importància per a Sèrbia ja que la Unió Europea (UE) ho ha posat com a condició per a que el país pugui integrar-se a aquesta. A l'abril, la UE va signar un Acord d'Estabilització i Associació amb Sèrbia però va paralitzar la seva aplicació fins a que Belgrad col·labori plenament amb el TPII. De llavors ençà, les autoritats sèrbies han arrestat l'exlíder serbobosnià Radovan Karadzic, però uns altres dos, el general Ratko Mladic i el serbocroata Goran Hadzic, segueixen fugitius. (OJ) *SofiaEcho.com*, 17/11/08

Florence Hartmann, exportaveu del TPII, declararà el 27 d'octubre. Hartmann està acusada de desacatament al Tribunal. En la seva declaració als mitjans de comunicació, l'exportaveu ha acusat el Tribunal d'intentar silenciar la veritat. L'exrepresentant de Carla del Ponte ha estat acusada en dues ocasions d'haver revelat detalls del judici de Slobodan Milošević en audiències a porta tancada. En el seu llibre *Crim i Càstig* Hartmann va escriure que els fiscals del Tribunal es sentien insatisfets amb la decisió d'aquest d'acceptar la sol·licitud de Sèrbia per a que s'analitzessin alguns documents de l'arxiu estatal serbi en sessions a porta tancada. Hartmann creu que aquelles proves van ser claus per determinar la responsabilitat de Sèrbia en el genocidi de Bòsnia i ha acusat els jutges de la Cambra d'Apel·lacions, que en aquells moments estava presidida per Fausto Pocar, actual president del Tribunal, de ser còmplices de la manipulació orquestrada per les autoritats de Belgrado per a que el Tribunal Internacional de Justícia, en el que es va celebrar el judici sobre el genocidi bosnià, cometés els mateixos errors que el Tribunal de La Haia. Els fiscals, segons Hartmann, no van poder discutir això públicament perquè els jutges suposadament s'haurien protegit prenent les decisions confidencialment. El Tribunal de La Haia creu que Hartman sabia que estava infringint la llei i es va proposar obstruir la justícia. (OJ) *BE92*, 26/10/08

El president del TPII, Fausto Pocar, insta les autoritats competents a procedir a l'arrest dels dos últims fugitius: l'excomandant serbobosnià Ratko Mladic i l'exlíder serbocroata Goran Hadzic. Pocar recorda a l'Assemblea General de l'ONU que tots els seus estats membres han de cooperar amb el Tribunal, no

només arrestant als fugitius sinó també aportant documentació i facilitant l'accés i la protecció dels testimonis. Pocar elogia l'arrest per part de Sèrbia de l'exlíder Radovan Karadzic el 21 de juliol i de Stojan Zupljanin el dia 11 de juny, però afegeix que no és possible completar satisfactòriament la tasca del Tribunal si no s'arresta immediatament les dues persones que romanen fugitives de la justícia. Després de l'arrest de Karadzic, el president de Sèrbia, Boris Tadic, va declarar que Sèrbia tenia l'obligació internacional de detenir Mladic i Hadzic i aquesta setmana l'ambaixador de Sèrbia davant l'ONU, Pavle Jevremovic, ha reiterat aquest compromís. El mes de setembre, Holanda, seu del Tribunal, va tornar a oposar-se fermament a la integració de Sèrbia a la Unió Europea fins que les autoritats col·laborin plenament amb el TPII. *(OJ) AP, 14/10/08*

Sèrbia envia una nota de protesta al TPII davant la decisió d'aquest últim d'incloure Albània en la llista de països amfitrions per a convictes. Dusan Ignjatovic, director de l'Oficina de Cooperació amb La Haia, de Sèrbia, expressa preocupació per la decisió del Tribunal i al·lega que, a més de raons obvies, també existeix inquietud per les condicions carceràries albaneses. Ignjatovic reitera que l'informe del Departament d'Estat dels EUA sobre la situació dels drets humans a Albània al llarg del 2007, així como l'informe d'Amnistia Internacional per aquell mateix any, van assenyalar que un dels temes de major gravetat a Albània en matèria de drets humans era precisament l'estat de las presons del país. Ignjatovic afegeix que l'Oficina insistirà en que cap dels ciutadans condemnats pel TPII compleixi condemna a Albània. L'efiscal en cap del Tribunal, Carla del Ponte, va declarar en finalitzar el seu govern, que existien proves de que algunes de les víctimes sèrbies del conflicte de Kosovo havien acabat en campaments d'Albània on se'ls van extreure òrgans que posteriorment van ser venuts. Durant el judici a sis oficials veterans serbis pels crims comesos a Kosovo, alguns testimonis van declarar que l'Exèrcit d'Alliberament de Kosovo tenia barraques a Albània des d'on també es subministrava armament. El mes passat Albània va passar a ser el dissetè país en acceptar que persones acusades pel TPII complissin condemna en territori seu. *(OJ) BalkanInsight.com, 10/10/08*

CAS KARADZIC: Radovan Karadzic puja a l'estrada per donar testimoni durant l'apel·lació presentada per Momcilo Krajisnik contra la condemna de 27 anys de presó imposada a aquest últim per crims de guerra. Karadzic defensa Krajisnik i minimitza el paper exercit pel seu exaliat en la guerra de Bòsnia. El fiscal Alan Tieger informa al tribunal d'apel·lacions, format per cinc jutges, que Krajisnik i Karadzic van seguir junts el procés per a la creació d'estructures i polítiques per aconseguir els objectius de l'autoproclamat estat serbobosnià, però Karadzic nega aquestes declaracions i insisteix en que Krajisnik no era membre de la presidència serbobosniana. En una declaració escrita i presentada al tribunal, Karadzic ha insistit en que Krajisnik no estava obsessionat amb la separació ètnica dels musulmans i en que aquesta no era tampoc la política dels líders serbis. Durant el contrainterrogatori sobre aquest punt, Karadzic va refusar seguir donant detalls per por a incriminar-se ell mateix en el judici que té pendent per 11 càrrecs, entre els que es troben crims de guerra, de lesa humanitat i genocidi. Hi va haver altres preguntes que Karadzic no va poder respondre i el seu advocat, Peter Robinson, va objectar contínuament les preguntes del fiscal Tieger, a qui va acusar d'estar buscant proves per al cas de Karadzic en lloc de centrar-se en el de Krajisnik. Segons la normativa del tribunal, Karadzic té dret a romandre en silenci però els jutges podrien manar-li que contestés, fins i tot en el cas de que las proves fossin en contra seva. En aquest cas, el fiscal podria no utilitzar-les contra Karadzic. Robinson va demanar reiteradament a Tieger que utilitzés aquesta clàusula d'immunitat però el fiscal es va negar a respondre-li. *(OJ) International Justice, 05/11/08*

El jutge Iain Bonomy, del TPII, adverteix a l'exlíder serbobosnià Radovan Karadzic que no ocasioni més demorances al seu judici i li concedeix 14 dies per donar resposta a una moció que introduiria esmenes a l'acusació inicial. Karadzic, que es representa a ell mateix, ha rebut ordres d'ajustar-se a la data límit establerta pel Tribunal per al seu cas. Segons l'ordre de Bonomy, els 14 dies de termini es compliran quan l'acusació entregui documentació a Karadzic que recolzi la moció d'introduir esmenes a l'acusació inicial. A principis d'aquest mes, Karadzic va demanar als fiscals que fessin pública la informació segons la qual existiria un acord d'immunitat amb Richard Holbrooke, exambaixador dels Estats Units davant l'ONU. El

mes de setembre els fiscals del TPII van presentar una moció per esmenar l'acusació actual que conté 11 càrrecs contra Karadzic. Les esmenes proposades inclourien cridar testimonis menors i simplificarien el judici. Si el Tribunal les aprova, Karadzic haurà de presentar noves al·legacions. (OJ) *Jurist*, 29/10/08

L'exlíder serbobosnià Radovan Karadzic vol que el TPII entregui les proves de què disposa sobre el suposat tracte que ell hauria fet per evitar ser processat i manifesta que vol utilitzar aquest material per sobreseure el procés. Karadzic sosté haver fet un tracte amb Richard Holbrooke, ambaixador de l'ONU als EUA, el mes de juliol de 1996, segons el qual el líder serbobosnià no seria processat si es mantenia completament fora de la vida pública. Karadzic insisteix en que el tracte amb Holbrooke és de gran importància per al seu cas per tal com Holbrooke es va comprometre en nom del Consell de Seguretat de l'ONU, l'organisme que va crear el Tribunal. Holbrooke ha negat reiteradament haver fet cap tracte amb Karadzic. (OJ) *abcNews*, 06/10/08

Els canvis proposats per al procés de l'exlíder serbi Radovan Karadzic han provocat reaccions molt diverses a Bòsnia. Els bosnians que han estat entrevistats per l'*Institute for War and Peace Reporting (IWPR)* indiquen que els fiscals tenen raó en voler incloure un altre càrrec de genocidi a l'acusació per les atrocitats comeses contra ciutadans no serbis de tot el país a principis dels noranta. No obstant, els polítics serbobosnians qüestionen la decisió de posar més èmfasi en aconseguir una condemna per genocidi quan aquest càrrec mai ha pogut demostrar-se en casos semblants. Els fiscals van presentar una proposta de canvi al TPII el 22 de setembre i estan esperant el veredict dels jutges. Els canvis principals que es proposen són que Karadzic únicament serà acusat en relació a 27 dels 41 municipis bosnians esmentats en l'acusació actual, que es va esmenar l'abril de l'any 2000. No obstant, en la nova acusació consta un càrrec addicional per genocidi. Els fiscals també desitgen retirar els càrrecs per violació de les convencions de Ginebra que per a poder demostrar-les seria necessari establir que el conflicte de Bòsnia va tenir caràcter internacional. (OJ) *Radio Netherlands*, 07/10/08

<http://www.rnw.nl/internationaljustice/tribunals/ICTY/081007-karadzic>

EN LLIBERTAT: El TPII concedeix la llibertat provisional a Nikola Šainovic, ex viceprimer ministre de la República Federal de Iugoslàvia, acusat d'haver planificat una campanya de terror i violència contra els albanokosovars i d'altres persones no sèrbies l'any 1999. Šainovic podrà tornar a Sèrbia fins al dia 17 d'octubre per tal de sotmetre's a tractament mèdic. En anunciar la decisió, el Tribunal ha assenyalat que la llibertat provisional comporta una vigilància de 24 hores al dia. Šainovic, que està essent jutjat amb unes altres cinc persones – Milan Milutinovic, Nebojša Pavkovic, Dragoljub Ojdanic, Vladimir Lazarevic y Sreten Lukic –, s'enfronta a càrrecs per l'assassinat, deportació, trasllat forçós i persecució de milers d'albanokosovars i d'altres ciutadans no serbis. El Tribunal també havia concedit llibertat provisional a Lazareniv fins al 27 d'octubre però la decisió es va ajornar per l'apel·lació presentada per la fiscalia. Les sol·licituds per a obtenir la llibertat provisional de Pavkovic i de Lukic van ser denegades. El judici als sis acusats es va iniciar el mes de juliol de 2006. (OJ) *UN*, 02/10/08

SENTÈNCIES: El TPII confirma la condemna a 35 anys de presó de Milan Martić, per la seva participació en la campanya de neteja ètnica. Martić va exercir el càrrec de president en l'autoproclamada entitat serbocroata coneguda pel nom de Regió Autònoma Sèrbia de la Krajina i també per República de la Krajina Sèrbia. El Tribunal l'ha declarat culpable d'haver participat en la iniciativa de crear un territori serbi unificat i per la qual cosa van expulsar i eliminar brutalment els ciutadans no serbis que vivien en les zones que es torbaven sota el seu control i van destruir gratuïtament totes les àrees civils. L'escissió de l'Estat va durar de l'any 1991 al 1995, quan les forces croates el van tornar a Zagreb. Defensa i fiscalia van apel·lar contra diversos dels veredictes però el Tribunal va rebutjar gairebé totes les apel·lacions al·legant que aquestes no garantien una modificació de la duració de la condemna. Martić romandrà detingut a La Haia fins que finalitzin les gestions per al seu trasllat a l'Estat on complirà la resta de la seva condemna. (OJ) *UN*, 08/10/08

ALTRES TEMES: El director del Consell Serbi de Cooperació amb el TPII, Rasim Ljajic, informa que a Ratko Mladic se li va entregar el carnet d'identitat serbi l'any 1999. Ljajic assenyala que les empremtes dactilars no apareixen en el sistema que té actualment l'Estat per recodificar aquests documents perquè no es van gravar quan es va emetre inicialment. Segons Ljajic, a Mladic se li va fer entrega del carnet el 3 de novembre de 1999 d'acord a la sol·licitud realitzada telefònicament per ell mateix a un oficial d'alt rang del Ministeri de l'Interior serbi, però el document no va quedar registrat en el sistema. A principis d'aquest any, el director de l'Agència d'Informació sobre Seguretat, Sasa Vukadinovic va negar les afirmacions realitzades per alguns mitjans de comunicació, segons les quals el document amb les empremtes dactilars de Mladic hauria desaparegut. Radovan Karadzic, aliat de Mladic en la guerra dels Balcans i expresident de la República Sèrbia, també va rebre un carnet d'identitat fals. (OJ) *BalkanInsight*, 03/10/08 <http://balkaninsight.com/en/main/news/12061>

La policia bosniana arresta el comandant Naser Oric per extorsió, tres mesos després que el TPII revoqués la seva condemna per no haver previngut la mort de població serbobosniana. Oric, que va organitzar la defensa de l'enclavament de Srebrenica de 1992 a 1995 va ser condemnat pel TPII per crims de guerra contra els serbobosnians. El Tribunal va retirar tots els càrrecs en contra el mes de juliol de 2007, provocant l'ira dels serbobosnians que van qualificar el Tribunal de no ser imparcial. La policia ha posat Oric i dues persones més sota la custòdia del poder judicial de Sarajevo. Reuters, 04/10/08

El TPII inicia el judici per crims de guerra de Momcilo Perisic, l'oficial més veterà de l'exèrcit iugoslau. Perisic, de 64 anys d'edat, està acusat de crims contra la humanitat i de crims de guerra comesos entre 1993 i 1995 a les ciutats de Sarajevo, Srebrenica i Zagreb. Entre altres causes, a Perisic se l'acusa d'haver proporcionat secretament personal, materials i ajuda logística a l'exèrcit de la República Sèrbia a Bòsnia i Hercegovina i a l'exèrcit de la Krajina sèrbia a Croàcia. (OJ) *UN*, 02/10/08

Tribunal Penal Internacional per a Rwanda (TPIR)

RWANDA: Agents alemanys arresten un còmplice del president de Rwanda Paul Kagame en relació amb l'assassinat perpetrat l'any 1994 de l'aleshores president Juvenal Habyarima, que va desencadenar el genocidi al país. El jutge Jean-Luis Bruguiere va emetre una ordre d'arrest contra Rose Kabuye, membre del Front Patriòtic Rwandès, l'any 2006. Els agents alemanys han indicat que com que Kabuye va entrar il·legalment al país per qüestions comercials, no gaudia de la protecció diplomàtica que anteriorment havia impedit el seu arrest. Les autoritats rwandeses han condemnat l'arrest de Kabuye i acusat a França d'utilitzar el cas per raons polítiques. A l'octubre les autoritats alemanyes van traslladar Augustin Ndirabwire, exministre rwandès sospitós d'haver estat implicat en el genocidi de Rwanda, d'un centre de Frankfurt a un de l'ONU a Arusha, Tanzània, on serà jutjat pel TPIR. El mes de juliol, la policia fronterera alemanya va arrestar Callixte Mbarushiman, sospitós de crims de guerra quan aquest s'estava preparant per viatjar a Rússia. En els últims mesos, Rwanda ha intentat, sense èxit, enviar algunes de les persones acusades pel TPIR a Rwanda per tal que siguin jutjades pels tribunals nacionals. (OJ) *Jurist*, 10/11/08

Augustin Ndirabwire, exministre de planificació, és traslladat de Frankfurt, Alemanya, al TPIR d'Arusha, Tanzània. Ndirabwire va ser arrestat a Alemanya el mes de setembre i sobre ell recauen nou càrrecs, entre ells genocidi i crims contra la humanitat per assassinat, exterminació i violació sexual. Aproximadament 800.000 tutsis i hutus moderats van ser assassinats durant un període de 100 dies que va començar l'abril de 1994. El TPIR ha expressat gratitud al Govern alemany per l'arrest, detenció i trasllat de l'acusat a Arusha. Inicialment Ndirabwire va ser acusat juntament amb Jean de Dieu Kamuhanda, exministre d'Educació Superior i Investigació Científica, que va ser condemnat a cadena perpètua. El mes passat, però, el Tribunal va dictar cadena perpètua per Simeon Nchamihigo, exfiscal de la Prefectura de Cyangugu per haver donat instruccions al grup rebel hutu conegut pel nom d'Interahamwe de buscar i matar els tutsis i hutus moderats amb la intenció de destruir l'ètnia tutsi i els còmplices del

Front Patriòtic de Rwanda, dominat pels tutsis. El Tribunal també va dictaminar que Nchamihigo havia participat en els atacs a camps de refugiats i planificat algunes de les massacres durant les reunions del Consell de Seguretat de la Prefectura a les que havia assistit. (OJ) UN, 08/10/08

<http://69.94.11.53/default.htm>

La Cambra d'Apel·lacions del TPIR rebutja la sol·licitud de Rwanda de traslladar a aquest país al sospitós de genocidi Yussuf Muniyakazi per a que sigui jutjat. La Cambra confirma una decisió anterior del TPIR en la que va denegar aquesta sol·licitud al·legant que els càstigs que s'imposen actualment a Rwanda en lloc de la pena de mort, ja abolida, podrien no ajustar-se a la normativa internacional en matèria de drets humans i que el sistema judicial rwandès no és totalment independent ni és immune a pressions externes. El fiscal rwandès Martin Ngoga, critica aquesta decisió inicial i insisteix que el sistema judicial del país és completament independent i capaç de garantir un judici. Per altra banda, el ministre de justícia Tharcisse Karugarama, assenyala que Rwanda ha gestionat casos de genocidi des de 1995 i que el simple fet de qüestionar el sistema judicial del país constitueix una injustícia. Muniyakazi fou capturat per funcionaris del Congo l'any 2004 i acusat de genocidi i de complicitat, així com d'exterminació i de crims contra la humanitat per la seva suposada participació en la matança de milers de tutsis l'any 1994. (OJ) *Jurist*, 10/10/08

4. TRIBUNALS PENALS MIXTES, HÍBRIDS O INTERNACIONALITZATS

Tribunal especial de nacions unides per a Sierra Leone (SCSL)

Herman von Hebel, del SCSL publica el primer glossari nacional de termes legals en els quatre principals idiomes del país i assenyala que quan les persones són acusades per un tribunal tenen el dret a conèixer els càrrecs que se'ls imputa en una llengua que els resulti comprensible. El Glossari Integrat de Termes Legals en llengües krio, limba, mende i themne, ha estat compilat per la Unitat de Llengües del Tribunal a partir de l'experiència adquirida pels seus intèrprets. Von Hebel indica que aquesta nova publicació pretén reforçar el sistema judicial de Sierra Leone. (OJ) UN, 07/11/08

CAS TAYLOR: Stephen Rapp, fiscal del TPIR, informa que el judici a Charles Taylor es completarà el mes de gener de 2009 i afegeix que el nombre de proves que s'han reunit ha superat les seves expectatives. L'expresident de Libèria Charles Ghankay Taylor, el judici del qual es realitza a La Haia en lloc de Freetown per tal de no posar en perill l'estabilitat d'Àfrica occidental, s'ha declarat innocent dels càrrecs que se li imputen i entre els que s'inclouen l'assassinat, la violació sexual, el reclutament de soldats menors d'edat i l'esclavitud sexual, tots ells crims comesos durant la guerra a Sierra Leone, en la que van morir més de 200.000 persones. Rapp indica que des del mes de gener d'aquest any han comparegut aproximadament 50 testimonis davant del tribunal que demostren que Taylor va difondre el terror a Sierra Leone, on suposadament recolzava els rebels del *Foday Sankoh's Revolutionary United Front (RUF)*. Segons la Comissió de la Veritat i la Reconciliació de Sierra Leone, les tàctiques brutals utilitzades pels rebels van deixar entre 4.000 i 10.000 persones incapacitades. (OJ) *Radio Netherlands Worldwide*, 03/10/08

L'expresident de Libèria Charles Taylor i el seu fill nord-americà s'enfronten a un judici en tribunals separats, acusats d'haver comès atrocitats en països veïns de l'Àfrica occidental. Els judicis sense precedents de pare i fill – el primer jutjat pel Tribunal de La Haia i el segon per un tribunal federal de Miami, EUA – revelen la crueltat dels conflictes de Libèria i Sierra Leone. Stephen Rapp, fiscal dels Estats Units que porta el procés de Taylor al Tribunal Especial per a Sierra Leone, acull amb satisfacció el judici del fill de Taylor, Charles McArthur Emmanuel, que considera un important avanç en la lluita

contra la impunitat. Emmanuel és la primera persona que és jutjada sota la llei dels Estats Units de 1994 que qualifica de crim les tortures comeses per un ciutadà nord-americà en un país estranger. Emmanuel —a qui també es coneix pel nom de Chuckie Jr.— va néixer a Boston i va passar la major part de la seva vida a Orlando abans d'anar a Libèria per estar amb el seu pare quan ja era adolescent. Va ser allí on suposadament hauria liderat una unitat que silenciava els crítics de Taylor. Per altra banda, Taylor està acusat d'haver orquestrat les atrocitats que van cometre els rebels a Sierra Leone de l'any 1996 al 2002 mentre governava a Libèria. Pare i fill s'han declarat no culpables dels càrrecs que se'ls imputen. Rapp ha declarat que judicis nacionals com el d'Emmanuel envien un missatge clar de que els països que els duen a terme no constituïran un refugi segur per als criminals de guerra. (OJ) AFP, 01/10/08

Cambres extraordinàries de les Corts de Cambodja

Les Cambres Extraordinàries de les Corts de Cambodja rebutgen la sol·licitud de ser posat en llibertat de l'excap d'Estat i khmer roig Khieu Samphan. Samphan està acusat de crims contra la humanitat per la seva participació en el genocidi perpetrat pel règim entre 1975 i 1979 en el que foren assassinats aproximadament 1,7 milions de cambodjans. Samphan va al·legar que el tribunal no disposava de suficients proves en contra seva per a mantenir-lo pres. El dia 28 d'octubre la Cort va manifestar el seu desacord i al·legà que existien raons ben fundades per creure que Samphan va estar implicat en els crims, per la qual cosa la gravetat dels càrrecs que existeixen en contra seva, més el fet que la seva llibertat constituïria un risc per a la seguretat pública, justificava que se'l mantingués sota custòdia. El mes de juliol d'aquest any, l'advocat que representa Samphan va presentar la seva renúncia al·legant motius de salut. Samphan és el cinquè líder khmer roig que ha estat detingut per les Cambres. El seu arrest es va produir el mes de novembre de 2007 quan sortia de l'hospital en el que estava rebent tractament per un infart sofert amb anterioritat. (OJ) Jurist, 03/11/08

El Govern alemany anuncia que donarà més suport financer per al judici a exlíders khmers rojos. Alemanya ha assignat 4,3 milions de dòlars a les Cambres Extraordinàries de les Corts de Cambodja per als anys 2009 i 2010. La decisió s'ha comunicat al secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon. El Govern alemany considera que el judici als khmers rojos constitueix un pas molt important en el processament dels responsables de les atrocitats comeses durant el seu règim de 1975 a 1979 i constituirà un model de desenvolupament del sistema legal i cultural de Cambodja. Alemanya és el segon major patrocinador de les Cambres després del Japó. Actualment són cinc els líders khmers rojos que es troben detinguts per crims comesos durant el seu règim, en el que van morir dos milions de cambodjans. La primera vista s'espera que se celebri en uns mesos. (OJ) War Crimes Watch, 07/10/08

Mentre els advocats de Noun Chea es preparen per apel·lar en contra de l'ampliació del període de detenció prèvia al judici, els experts legals expressen preocupació pel fet que aquest tipus de detenció s'estigui convertint en una norma en lloc d'una excepció a les Cambres Extraordinàries de Cambodja. Els advocats de la defensa presentaran un recurs contra l'ampliació del període de detenció del seu client al·legant que no existeixen proves suficients per seguir mantenint detingut a l'acusat. La detenció de l'exlíder es va ampliar un altre any en vèncer la condemna original de dotze mesos. Richard Rogers, advocat defensor de les Cambres, ha declarat que la normativa internacional en matèria de drets humans és molt clara quan es tracta de detenció prèvia a judici, a saber, que la llibertat és la norma i la detenció és l'excepció, el que, en la seva opinió, significa que la fiscalia ha de demostrar que algú que és presumiblement innocent ha de romandre detingut sempre perquè existeixen proves en contra seva. Els judicis que investiguen el cas al·leguen que l'ampliació de la condemna es deu a que existeixen raons ben fundades per creure que l'acusat ha comès crims contra la humanitat. (OJ) War Crimes Watch, 02/10/08

L'inici del primer judici de les Cambres Extraordinàries a les Corts de Cambodja es retarda fins a principis de 2009. La demora es deu a que es necessita més temps per a gestionar l'apel·lació presentada pels fiscals per a que s'incloguin nous càrrecs en contra d'un dels khmers rojos acusats. Les Cambres processen cinc oficials khmers rojos pel genocidi perpetrat entre 1975 i 1979. S'esperava que el primer

judici es celebrés el mes passat però els fiscals han presentat nous càrrecs contra Kaing Guek Eav – també conegut com Duch – que va dirigir la presó S-21, considerada el centre de tortures més important dels khmers rojos. (OJ) *Radio Netherlands Worldwide*, 03/10/08

El nou Govern de Cambodja va prestar jurament la setmana passada i el primer ministre Hun Sen va anunciar la seva intenció de fer front a la corrupció i de millorar l'Estat de Dret durant els propers cinc anys del seu govern. Per part seva, l'*United Nations Office of International Oversight Services* de Nova York va presentar una carta al Govern de Cambodja el mes passat en la que assenyalava les queixes rebudes al voltant de casos de corrupció al Tribunal, però en lloc d'investigar-les Phnom Penh va exigir que les denúncies originals fossin entregades a les 'autoritats competents' del país, sense garantir que es protegís la identitat dels denunciants. Des de que l'any passat es van publicar aquestes denúncies a *The Wall Street Journal*, l'ONU ha pres mesures per millorar la credibilitat del Tribunal. El Govern cambodjà també ha realitzat esforços en aquest sentit, nomenant dos supervisors ètics i creant un mecanisme oficial per la presentació de denúncies, si bé aquest últim augmenta el grau de secretisme. No obstant, els països donants exigeixen una acció més contundent. El Programa de Desenvolupament de l'ONU, que supervisa les donacions al sector cambodjà del Tribunal, ha suspès els sous de prop de 250 membres del personal i ha declarat que no entregarà els fons de que disposi fins que s'hagin aclarit les denúncies. (OJ) *The Wall Street Journal*, 02/10/08

Cort internacional per a jutjar als sospitosos de l'assassinat de l'exprimer ministre libanès Rafik Hariri

L'ONU no donarà a conèixer públicament els noms de les persones implicades en l'assassinat de l'exprimer ministre libanès Rafik Hariri sinó que aquests s'entregaran als fiscals del tribunal internacional, que serà el que analitzi les proves. Els noms dels responsables, que es calcula que podria incloure a una vintena de persones, s'anunciaran quan el Tribunal Especial per al Líban emeti les acusacions. Daniell Bellemare, que porta la investigació del cas, ha indicat que presentarà el seu informe final el 2 de desembre però no abans. *War Crimes Watch*, 03/10/08.

5. JUSTÍCIA ORDINÀRIA I SISTEMES TRADICIONALS DE JUSTÍCIA

Àfrica

RWANDA: Rwanda concedeix 24 hores a l'ambaixador alemany per abandonar el país en resposta a l'arrest d'un assessor presidencial rwandès a Alemanya relacionat amb l'assassinat de l'aleshores president Juvenal Habyarima l'any 1994 que va provocar el genocidi de Rwanda. La ministra rwandesa d'Afers Exteriors, Rosemary Museminali, declara que l'expulsió de Christian Clages no representa que Rwanda hagi trencat les relacions amb Alemanya. L'expulsió de Clages i la retirada de l'ambaixador de Rwanda a Alemanya, Eugene Richard Gasana, constitueixen una forma de protesta per l'arrest de Rose Kabuye, assessora del president rwandès Paul Kagame i oficial del Front Patriòtic Rwandès. Kabuye fou arrestada a Frankfurt per ordre del jutge francès Jean-Louis Bruguière. El mes d'octubre d'aquest any, les autoritats alemanyes van traslladar Augustin Ndirabatswe, ministre rwandès sospitós d'haver estat implicat en el genocidi de Rwanda, d'un centre de detenció de l'ONU a Frankfurt a Arusha, Tanzània, on serà jutjat pel

TPIR. El mes de juliol, la policia fronterera alemanya també va arrestar Callixte Mbarushiman, sospitós de crims de guerra, quan aquest es preparava per viatjar a Rússia. (OJ) *Jurist*, 12/11/08

PAÏSOS BAIXOS – RWANDA: Joseph Mpambara, sospitós de genocidi, és jutjat a Holanda per violació sexual i assassinat durant el genocidi dels tutsis l'any 1994. Els fiscals al·leguen que Mpambara va estar implicat en diverses atrocitats, entre elles la massacre de tutsis que van buscar refugi en una església. Segons Associated Press, Mpambara també està acusat de colpejar i causar ferides mortals a set persones que van ser tretes d'una ambulància a Mugonero, a l'oest de Rwanda. Les denúncies van sorgir arran de la sol·licitud d'asil presentada per Mpambara a Holanda l'any 2006. La llei holandesa permet jutjar algú per crims de guerra comesos en un altre país si l'acusat es troba a Holanda en el moment de l'arrest. Mpambara i altres van atacar l'església Adventista del Setè Dia l'abril de 1994 amb rifles, garrots, matxets i granades i molts dels refugiats van morir durant l'atac. Mpambara també està acusat d'haver violat tres dones i d'haver sotmès un metge alemany, la seva esposa rwandesa i al nadó de tots dos a tortures psicològiques. (OJ) *AllAfrica.com*, 15/10/08

UGANDA - EUA: Segons un informe publicat pel *Daily Monitor*, de Kampala, oficials veterans de l'exèrcit ugandès podrien ser responsables de l'ús de soldats menors d'edat d'acord a una nova llei dels EUA. La *Child Soldiers Accountability Act* del 2008 firmada pel president George W. Bush imposa 20 anys de presó a tota persona que sigui declarada culpable de reclutar o d'utilitzar soldats menors de quinze anys i aplica cadena perpètua en cas que s'associïn aquests fets amb la mort d'un menor. El *Daily Monitor* també indica que donada la magnitud de la llei i de les denúncies internacionals presentades contra l'exèrcit d'Uganda per l'ús de menors com a soldats, és possible que es processi alguns oficials ugandesos si aquests viatgen als EUA. Per part seva, les autoritats d'Uganda han rebutjat les denúncies presentades contra membres del seu exèrcit. (OJ) *Jurist*, 06/10/08

Europa

BALCANS: La Cort Internacional de Justícia (CIJ) rebutja les objeccions presentades per Sèrbia sobre la jurisdicció d'aquest tribunal per tractar l'acusació de genocidi interposada contra ella per Croàcia l'any 1999. En el seu dictamen, la CIJ es declara competent i decideix que Sèrbia, com a successora de Iugoslàvia, no pot clamar que no era membre de l'ONU ni part de l'Estatut de la Cort quan Croàcia va presentar el seu cas per respondre a l'acusació. Igualment refuta l'apreciació de que Sèrbia no era part de la Convenció contra el Genocidi. Croàcia va denunciar Sèrbia davant la Cort el mes de juliol de 1999, adduint que va violar la Convenció de la Prevenció i Càstig del Crim de Genocidi entre 1991 i 1995, període de guerres en el territori de l'antiga Iugoslàvia. Amb aquest veredictel el cas farà el proper pas: la consideració dels seus mèrits pels magistrats de la CIJ. La Cort Internacional de Justícia precisa que la seva decisió podria ser revisada quan es tramiti el contingut del cas, que ara es troba en la seva fase preliminar. (OJ) *UN*, 18/11/08

El TPII arresta Radivoje Lalovic i Soniboj Skiljevic, acusats de crims de guerra durant el setge a Sarajevo de 1992 a 1995, quan ambdós treballaven a la presó de Kula. Lalovic i Skiljevic són únicament dos de les moltes persones acusades pel TPII per la seva suposada participació en els fets. Stanislav Galic i Ratko Mladic estan també acusats d'haver participat en el conflicte que va durar 43 mesos i durant el qual es calcula que van ser assassinades 14.000 persones. (OJ) *Jurist*, 18/11/08

La Fiscalia de Bòsnia i Hercegovina informa de l'arrest de quatre ex oficials serbobosnians sospitosos d'haver comès crims contra la humanitat en relació amb la massacre de 200 civils a Koricanske Stijene, l'agost de 1992. Milorad Skrbic, Milorad Radakovic, Gordan Duric i Ljubisa Cetic van ser acusats, juntament amb membres de l'anomenat Esquadró d'Intervenció i de la força policial *SJB Prijedor*, d'afusellar 200 civils bosnians musulmans i croates. L'any 2004, el TPII va condemnar l'exoficial de

l'esquadró d'Intervenció, Darko Mrdja, a 17 anys de presó per 'descarregar, vigilar, acompanyar, disparar i assassinar' les víctimes de Koricanske Stijene. La Fiscalia bosniana treballa conjuntament amb la Cambra per Crims de Guerra del Tribunal de Bòsnia Hercegovina, creat per alleugerir al TPII de l'elevat nombre de casos dels que s'ocupava. La Cambra seguirà veient casos quan el TPII abandoni les seves activitats l'any 2010. (OJ) *Jurist*, 14/10/08

El Tribunal de Bòsnia i Hercegovina decideix emetre una ordre d'arrest internacional contra Veselin Vlahovic, conegut pel nom de Batko. El Tribunal ordena la detenció de Batko, sospitós d'haver comès crims contra ciutadans civils. Vlahovic segueix fugitiu des de fa diversos anys i la fiscalia considera que està relacionat amb 54 crims perpetrats contra ciutadans bosnians i croates a l'assentament de Grbavica. Els mitjans de comunicació han donat a entendre que l'acusat es trobava a Montenegro fins al mes de juny de l'any 2001, quan va escapar de la presó en la que complia condemna. Tot i que instàncies judicials bosnianes han sol·licitat diverses vegades la seva extradició, les autoritats de Montenegro s'han negat a dur-la a terme degut a que Vlahovic compta amb nacionalitat montenegrina. (OJ) *War Crimes Watch*, 03/10/08

Radomir Vukovic, acusat de genocidi, es declara no culpable davant el tribunal de Bòsnia i Hercegovina per Crims de Guerra. Segons l'acusació, existeixen sospites amb fonaments de que com a membre de la Unitat Especial de la Policia del II Destacament de Šekovici, durant el període del 10 al 19 de juliol de 1995 i amb intenció d'exterminar un grup de ciutadans bosnians, l'acusat hauria participat en accions conjuntes destinades a expulsar a la força a aproximadament 40.000 persones de l'Àrea Segura de l'ONU a Srebrenica i a executar més de 7.000 bosnians. Vukovic també hauria escortat una columna d'aproximadament mil ciutadans bosnians capturats a Sandici que foren traslladats a la Granja Kravica per ser executats. (OJ) *War Crimes Watch*, 01/10/08

ESPANYA: El jutge Baltasar Garzón anuncia que no seguirà endavant amb la investigació sobre els assassinats perpetrats pel règim del general Franco durant la Guerra Civil que es va produir de 1936 a 1939 i la consegüent dictadura que va viure el país. Els crítics han declarat que la investigació sobre els crims contra la humanitat perpetrats per Francisco Franco i els seus col·laboradors no disposa d'una base legal i amenaça l'harmonia social que existeix a Espanya, per la qual cosa aquesta ha estat suspesa. Garzón ha denunciat que Franco i 34 generals del seu Govern foren els instigadors d'una campanya en la que es calcula que foren assassinades més de 150.000 persones. Garzón també ha assenyalat que, d'acord a las xifres oficials, durant la dictadura foren empresonades 400.000 persones i 650.000 van haver d'exiliar-se. (OJ) *Crimes of War Project*, 19/11/08

L'Audiència Nacional d'Espanya presenta una querella en un cas que va passar fa 19 anys i conegut com "La Massacre dels Jesuïtes," en la qual membres de l'exèrcit salvadorenc van assassinar sis sacerdots, la seva dona de fer feines i la filla d'aquesta, de 16 anys. La querella ha estat presentada pel Centre de Justícia i Responsabilitat (CJA), amb seu a San Francisco, Estats Units, i per l'Associació Pro Drets Humans a Espanya, amb seu a Madrid. La querella presenta càrrecs contra 14 exoficials i soldats per crims contra la humanitat i contra l'expresident i comandant en cap de les forces armades d'El Salvador, Alfredo Cristiani, per la seva participació en l'encobriment del crim, en virtut del principi de justícia universal – el mateix principi aplicat en el cas contra el dictador xilè Augusto Pinochet, el qual es va originar també a l'Audiència Nacional d'Espanya. D'acord amb la Directora Executiva del CJA, Pamela Merchant, aquesta és una senyal més de que la *justícia internacional està guanyant impuls*. Amb la intenció de culpar la guerrilla del FMLN, l'exèrcit d'El Salvador va destruir proves relacionades amb el crim que van fer la investigació molt difícil. Quan el cas fou portat a judici a El Salvador l'any 1991, només dos oficials de l'exèrcit van ser declarats culpables d'assassinat i instigació i conspiració per cometre actes de terrorisme. La Comissió de la Veritat de l'ONU a El Salvador va corroborar les proves presentades al judici, però la Llei d'Amnistia de 1993 va permetre el seu ràpid alliberament. Els autors – inclòs l'expresident Cristiani, que va jugar un paper clau en l'encobriment del crim – segueixen vivint a El

Salvador, exercint influència política i advocant per la permanència de la Llei d'Amnistia de 1993. (OJ) *CJA, 13/11/08*

El fiscal en cap de l'Audiència Nacional, Javier Zaragoza, acusa el jutge Baltasar Garzón de formar una "causa general" per investigar i enjudiciar els crims comesos durant la Guerra Civil i el franquisme, circumstància que, al seu entendre, violenta les regles i límits del procés penal. Zaragoza presenta un recurs d'apel·lació directa contra l'acte de Garzón pel que es declarava competent per investigar les atrocitats comeses durant la Guerra i primers anys de la dictadura per entendre que es tractava de segrestos amb desaparició forçosa en el context de crims contra la humanitat i que era competència de l'Audiència perquè Franco s'havia sol·licitat contra el poder legítim constituït i precisament aquest delictes contra la forma de Govern i contra alts organismes de la nació determinava que pogués investigar el cas. Zaragoza creu que el procés s'ha convertit en una "inquisició general" El recurs destaca que Garzón ha dissenyat una singular bastimentada jurídica vinculant una sèrie de delictes mitjançant una laxa interpretació de les normes de connexió, amb un delictes contra els alts organismes de la nació i la forma de Govern -avui inexistent en el Codi Penal vigent- quan és públic i notori que els possibles responsables – Franco i uns altres 34 generals i ministres que el jutge Garzón menciona en el seu acte- d'aquell delictes de rebel·lió han mort. Però Zaragoza encara va més enllà en assenyalar que fins i tot seguint el raonament de Garzón, aquest mai seria competent en el cas, ja que Franco i els seus ministres, per la seva condició d'autoritats i la seva responsabilitat, eren afranquits i, per tant, el cas no hauria correspost a l'Audiència Nacional, sinó al Tribunal Suprem. (OJ) *EIPaís.com, 21/10/08*

El jutge de l'Audiència Nacional, Baltasar Garzón, es declara competent per investigar la desaparició de víctimes del franquisme, el tractar-se de desaparicions il·legals dins el context de crims contra la humanitat. Garzón acorda a més l'exhumació de 19 foses ja identificades, entre elles la fosa en què es troba Lorca, "més totes aquelles que puguin resultar". El jutge assenyala que el cas es competència de l'Audiència Nacional en estar implicades persones relacionades amb altes institucions de l'Estat, entre elles el dictador Francisco Franco Bahamonde i uns altres 34 acusats, en desaparicions il·legals, dins del context de crims contra la humanitat. Garzón argumenta que aquest delictes continua en el temps i segueix existint avui en dia en no haver-se donat raó del parador dels desapareguts. No obstant, en haver mort els 35 acusats, el jutge anticipa l'extinció del cas i assenyala que seran els jutjats del lloc on es troba cadascuna de les foses o on s'han produït les desaparicions els que es faran càrrec del cas. També reclama al Ministeri de l'Interior que identifiqui als màxims dirigents de la Falange des del 17 de juliol de 1936 fins al 3 de desembre de 1951 i, un cop identificats, acordarà el necessari sobre la imputació o extinció en cas de defunció. Garzón va iniciar les diligències prèvies per veure si era competent per investigar les denúncies de desapareguts realitzades en els dos últims anys per 13 associacions per la recuperació de la memòria històrica de diferents comunitats autònomes, el sindicat CNT i diversos particulars al llarg dels dos últims anys. El jutge va rebre fa dues setmanes un llistat únic i digitalitzat per evitar que es dupliquessin noms en el que es compten 133.708 desapareguts. (OJ) *EIPaís.com, 16/10/08*

XILE: El Tribunal Suprem de Xile condemna cinc exoficials de l'exèrcit per la seva participació en l'assassinat de cinc adversaris polítics en l'anomenada Caravana de la Mort d'octubre de 1973. El general Sergio Arellano Stark és condemnat a sis anys de presó per haver liderat el grup que recorria les ciutats de província de Xile eliminant opositors polítics a instància del general Augusto Pinochet en els mesos que van seguir el cop d'Estat perpetrat per l'exèrcit per derrocar el president Salvador Allende. Uns altres quatre acusats reben penes d'entre sis i quatre anys de presó. El mes de març de 2006, el jutge Víctor Montiglio va ordenar l'arrest de 13 membres retirats de l'exèrcit xilè acusats d'haver participat directament en la Caravana. El mes de novembre d'aquell mateix any Montiglio va acusar el mateix Pinochet i el va condemnar a arrest domiciliari en relació amb l'afusellament de dos guardaespalles d'Allende. Pinochet va morir el mes de desembre de l'any 2006 abans de ser jutjat. (CV) *Jurist, 15/10/08*

6. LLEIS D'AMNISTIA

Europa

IRLANDA DEL NORD: El grup Eames-Bradley declara que els responsables dels crims relacionats amb el període de *Troubles* no han de ser amnistiats durant el procés de reconciliació. Denis Bradley, que presideix el *Consultative Group on the Past* amb Lord Eames adverteix, però, que Irlanda del Nord ha d'enfrontar-se a la seva història si realment desitja seguir endavant. Bradley informa que el seu grup publicarà les propostes sobre la forma de gestionar el llegat dels *Troubles* a principis de l'any vinent i agrega que tots han de contribuir a curar les ferides. Es pensa que entre les recomanacions el grup inclourà la creació d'una comissió amb un govern de cinc anys que ofereixi als familiars de les víctimes l'opció de presentar denúncies i de buscar informació sobre la forma en què han mort els seus éssers estimats. (AMN) *Irish Times*, 11/11/08

7. COMISSIÓ DE LA VERITAT I ALTRES COMISSIONS

Àfrica

LIBÈRIA: Una enquesta realitzada per la Unió Europea i la Comissió de la Veritat i la Reconciliació de Libèria assenyala que les disputes per les terres constitueixen una de les principals amenaces per la pau, i adverteix que si no es gestiona aquest tema existeixen moltes probabilitats de tornar a la violència. Les zones en les que es van dur a terme els pitjors enfrontaments durant els 14 anys que va durar la guerra civil del país, que va acabar l'any 2003, han estat qualificades de ser 'proclius al conflicte'. L'enquesta es va realitzar en el 75 per cent dels districtes administratius de Libèria entre l'abril i el juliol d'aquest any i va identificar, entre altres factors, la falta de transparència i de rendició de comptes i l'escassa comunicació entre els ciutadans i el Govern. El Govern de Libèria ha expressat preocupació per l'escalada de disputes violentes per les terres que atribueix a la tornada de desenes de milers de refugiats, a alguns dels quals els han apropiat il·legalment les terres. El portaveu del Govern ha dit que l'enquesta ressalta el que s'està intentant fer a nivell governamental. (CV) *BBC*, 14/10/08

El primer exsenyor de la guerra Liberià que va recomanar la creació d'un tribunal per crims de guerra informa els representants de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació que la seva tasca serà inútil i que no hi haurà pau a Libèria a no ser que es processin als responsables dels crims comesos durant el conflicte. Boi Bleeju Boi, ex vicepresident i portaveu del desaparegut Moviment per la Democràcia a Libèria (MODEL, per les sigles en anglès) al·lega que és necessari crear un tribunal per crims de guerra a Libèria i que aquells que van cometre els pitjors crims s'enfrontin a la justícia. Boi assenyala que els actors militars clau que han tingut oportunitat de participar en el procés iniciat per la Comissió, s'han comportat amb arrogància, per la qual cosa, en la seva opinió, l'únic remei és que siguin processats. (CV) *The Libèrian Journal*, 13/10/08

BURUNDI: L'Alt Comissionat de l'ONU per als Refugiats (UNHCR, per les sigles en anglès) ha creat un nou poblat, Muriza, per a famílies de refugiats burundesos hutus i tutsis. Es tracta d'un nou esforç per aconseguir la reconciliació per tal com la veritat i la justícia segueixen absents. Els desplaçats dels grups hutu i tutsi s'han instal·lat junts sota un projecte pilot que té per objectiu aconseguir la reconciliació i curar les ferides de dècades de violència ètnica al país. Les primeres famílies s'han traslladat a noves llars i l'UNHCR ha distribuït terrenys als refugiats. El nou poblat és un exemple de com poden guarir-se les ferides del passat a Burundi i promoure la reconciliació- Els hutus viuen

porta amb porta amb els tutsis i els refugiats i desplaçats comparteixen escoles i hospitals amb la gent autòctona. Tots ells desitjaven viure junts, assenyala Tony García Carranza, director de l'oficina del UNHCR a Ruyigi, qui afegeix que no existeix cap tipus de fricció entre els dos grups. (CV) *Radio Netherlands, 06/10/08*

KENYA: El parlament de Kenya aprova la creació d'una Comissió de la Veritat, la Justícia i la Reconciliació (CVJR) per investigar les violacions de drets humans comeses des de 1963, i anuncia que els acusats de genocidi i altres violacions greus dels drets humans no obtindran amnistia. El president Mwai Kibaki i Raila Odinga, líder de l'*Orange Democratic Movement*, van signar un acord el mes de febrer d'aquest any per la repartició del poder, posar fi a la crisi i formar una coalició governamental. La creació de la CVJR és una de les recomanacions del Comitè Nacional per al Diàleg i la Reconciliació, que es va formar per estudiar les causes de la violència post electoral, que s'atribueixen a injustícies històriques no resoltes, com la distribució de terres i recursos estatals, i a suposades violacions de drets humans perpetrades per anteriors Governos i líders polítics. La Comissió comptarà amb nou representants: dos kenyans i tres estrangers. Aquests últims seran nomenats per l'*African Eminent Personalities* (Personalitats Eminents Africanes), que va mitjançar en l'acord per a la repartició de poder juntament amb l'exsecretari general de l'ONU, Kofi Annan. Els corresponsals afirmen que la CVJR és un organisme a part del tribunal internacional que el jutge Phillip Waki ha suggerit que és crucial en el país. La setmana passada Waki va entregar una llista a Annan amb els noms dels suposats responsables de la violència que es va viure a Kenya i ambdós van acordar que si no es creava un tribunal internacional en el termini de 60 dies, Annan entregaria els noms a la CPI. (CV) *BBC, 24/10/08*

NIGÈRIA: Amanyanabo de Bonny, també anomenat King Edward Asimini Dappa Pepple III, desafia la citació emesa per la Comissió de la Veritat i la Reconciliació de l'Estat de Rivers i declara que el rei de Bonny està del costat del Totpoderós i que, per tant, no pot comparèixer davant la Comissió. Per altra banda, 50 joves de la comunitat de Rumuekpe, al municipi d'Emohua, entreguen les seves armes a la Comissió de la Veritat poc després de signar un acord de pau però indiquen que aquestes no poden portar-se al Port de Harcourt per qüestions logístiques. Segons els joves, d'altres excombatents de la zona que també han renunciat a la violència entregaran una partida d'armes tan aviat com es solucioni el problema logístic. El rei de Bonny que havia de comparèixer ahir davant la Comissió per l'arrest i detenció per part de la policia de Calabar del president del Consell Nacional de la Joventut, Kingsley Adonis Pepple, va acusar la Comissió d'haver utilitzat un vocabulari despectiu cap al monarca. (CV) *Vanguard, 26/11/08*
Adolphus Karibi-Whyte, jutge retirat del Tribunal Suprem, expressa dubtes de que la Comissió de la Veritat i la Reconciliació pugui aconseguir el seu objectiu perquè considera que la majoria de les persones que han donat testimoni davant d'aquesta no han explicat la veritat. El jutge assenyala que la tasca de la Comissió hauria estat molt fàcil si els actors clau haguessin admès els fets i agrega que, idealment, una comissió de la veritat és quelcom molt bo quan les persones són transparents i quan senten remordiments pels seus actes, però no quan saben el que ha passat i es neguen a dir res o rebutgen admetre la seva responsabilitat. Karibi-Whyte també creu que hi ha persones que tenen por a les represàlies en cas de que testifiquin, per la qual cosa considera que la Comissió està en una situació molt difícil. (CV) *VANGUARD, 08/10/08*

RWANDA: La luxosa casa de l'antic president del país, Juvenal Habyarimana, l'assassinat del qual fou el detonant del genocidi de Rwanda de 1994, serà convertida en un museu per tal de promoure la reconciliació dins el país, segons ha declarat el ministre de Cultura, Joseph Hqabineza. Jutges de França i d'Espanya investiguen les acusacions sobre l'actual president, Paul Kagame, i altres alts càrrecs del Govern, d'haver estat els responsables de l'enderroc de l'avió on viatjava Habyarimana, qüestió que sempre ha estat desmentida per Kagame, que en aquells moments liderava el grup armat d'oposició tutsi Front Patriòtic Rwandès (FPR). Kagame afirma que Habyarimana, membre de la comunitat hutu, fou

assassinat per extremistes també hutus que van fer responsables de l'incident a la rebel·lió tutsi del FPR, cosa que va ser utilitzada com a pretext per al genocidi. (CV) BBC, 08/10/08

SUD-ÀFRICA: Georze Bizos, advocat i representant de les víctimes de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació (TRC, per les sigles en anglès), declara que els responsables dels crims comesos durant l'apartheid que no van obtenir una amnistia haurien de ser processats, i destaca que això és especialment important en aquells casos en què les autoritats no han pres mesures punitives. Segons Bizo, l'informe de la TRC, que es va completar fa deu anys, va fer possible entrar en negociacions, cosa que no hauria pogut aconseguir-se sense concedir amnisties, i agrega que les negociacions van impedir que es produís una guerra. No obstant, Bizo indica que des d'aleshores, les autoritats han fracassat en portar als qui no van obtenir amnistia davant la justícia. (CV) Iol, 26/11/08

Les 18.000 persones que la Comissió de la Veritat i la Reconciliació (CVR) de Sud-Àfrica va reconèixer com a víctimes de l'apartheid, van rebre 30.000 rands a mode de compensació però en aquests moments són més de dos mil les que encara esperen a ser indemnitzades. Moltes d'elles consideren que aquesta xifra és un insult i asseguren que milers de víctimes no han rebut cap tipus de reconeixement. Fa dues setmanes, l'Institut per a la Justícia i la Reconciliació, la Fundació pels Drets Humans i el Centre per la Pau Desmond Tutu, van organitzar una conferència a Ciutat del Cap. Exactament deu anys després de que l'arquebisbe Desmond Tutu entregués els cinc primers volums de l'informe final de la CVR a l'aleshores president Nelson Mandela l'any 1998, els assistents a la conferència s'han preguntat si les recomanacions de la Comissió s'han dut a terme. La resposta ha estat contundent: No. Les recomanacions no s'han aplicat; el Govern no ha fet suficient i la gent no està satisfeta. Dullah Omar, exministre de Justícia, va dir quan es va crear la Comissió que es tractava d'un exercici necessari per permetre que els sud-africans acceptessin el seu passat i poguessin avançar cap a la reconciliació. La CVR va proporcionar un fòrum en el que víctimes i perpetradors es van reunir i van explicar la pròpia història. Durant els últims deu anys, la CVR ha estat elogiada nacionalment i internacionalment com a un gran èxit. La Comissió va condemnar ambdues parts per les atrocitats que es van cometre i totes dues van intentar impedir la publicació de materials que poguessin ser damnosos, però 10 anys més tard, el malcontentament creix i són molts els sud-africans que demanen una nova comissió de la veritat sobre afers que s'han ignorat o als que no es va parlar suficient atenció en les recomanacions. (CV) Iol, 11/11/08

Fatima Hassan, advocada i activista de *Cape Town Aids*, declara que Sud-àfrica necessita tenir una nova Comissió de la Veritat i la Reconciliació que examini la forma en la que el Govern ha gestionat l'epidèmia de la SIDA durant la darrera dècada i recuperi la confiança entre el sector sanitari i les comunitats de base. Hassan, que treballa per l'*Aids Law Project*, manifesta que la negativa del Govern a instàncies de l'ex president Thabo Mbeki i de l'ex ministra de sanitat Manto Tshabalala-Msimang han entelat la imatge del sector sanitari del país i agrega que per aconseguir reconstruir-la, és necessari que es reuneixin els responsables, víctimes i beneficiaris. Tshabalala-Msimang ha estat acusada pels activistes de crear confusió sobre la SIDA en desconfiar de la medicació antirretroviral i de donar suport, en canvi, a remeis com l'all, la remolatxa, la llimona, l'oli d'oliva i la patata africana. La conferència de quatre dies que organitzen l'*Institute for Justice and Reconciliation*, la *Foundation for Human Rights* i el *Desmond Tutu Peace Centre* té com a objectiu revisar les recomanacions de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació deu anys després de que aquesta entregués el seu informe al Govern. Hassan suggereix que la nova comissió, que podrien encapçalar organismes de drets humans com la *South Africa Human Rights Commission*, podria comptar amb la participació del Govern, de comunitats, personal sanitari, científics i investigadors per discutir l'impacte que han tingut aquestes negatives i la millor forma de seguir endavant partint de zero. (CV) IOL, 30/10/08

ZIMBABWE: El líder de l'Oposició de Zimbabwe, Morgan Tsvangirai, sol·licita la creació d'una comissió de la veritat que examini les atrocitats comeses a Gukurahundi a partir de la massacre de minories ètniques en els anys vuitanta. Tsvangirai declara que el país ha sofert experiències molt traumàtiques i que per arribar a guarir les seves ferides és necessari que es faci justícia, per la qual cosa és necessari conèixer

la veritat. Tsvangirai relaciona aquestes massacres amb l'operació *Murambatsvina* duta a terme fa tres anys quan el Govern del president Robert Mugabe va arrasar la llar de 700.000 persones en allò que oficialment es va descriure com un projecte de renovació dels barris pobres. Tsvangirai i Mugabe, que han presidit el país des de la seva independència l'any 1980, han estat negociant durant setmanes per tal d'aconseguir una repartició del poder després de la violència electoral que va viure Zimbabwe a principis d'aquest any. (CV) *AFP, 02/11/08*

Amèrica

CANADÀ: Harry LaForme, president de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació (CVR) per a les Escoles Residència Indígenes, presenta la seva renúncia. LaForme expressa que no es sent capaç de continuar degut que 'un problema incurable' condemna la Comissió al fracàs. En una carta dirigida al ministre d'Afers Exteriors, Chuck Strahl, LaForme indica que dos dels comissionats de la Comissió no estan d'acord amb l'objectiu d'aquesta i que, per tant, no es sotmeten a la seva autoritat. Segons LaForme, els comissionats, Jane Brewin Morley i Claudette Dumont-Smith, han desafiat repetides vegades la seva opinió i s'han mostrat disposats a guanyar-li la batalla respecte a cadascun dels temes que plantegi. LaForme agrega que el problema rau en que ambdós comissionats i els seus simpatitzants consideren que la CVR és primordialment una comissió de la veritat i que, contràriament al que ell pensa, el seu punt de vista és que gran part de la tasca de reconciliació ha de deixar-se per a un altre moment. Strahl ha declarat que ha d'esperar instruccions dels tribunals abans de nomenar un nou president i ha afegit que, lamentablement, el mitjancer nomenat per un dels tribunals per reconciliar les parts, no ha aconseguit el seu objectiu. El ministre haurà de consultar el nomenament d'un nou president amb tots els membres implicats en el procés de les escoles residència, la qual cosa retardarà la feina de la Comissió que suposadament ha d'entregar el seu informe i recomanacions el mes de juny del 2010. (CV) *National, 21/10/08*

Grups aborígens expressen preocupació pel fet que s'hagi escollit algú del Govern federal que no és aborígen per a exercir el càrrec de director executiu de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació sobre les Residències Indígenes. Aideen Nabigon, que ha treballat pel Govern federal en temes relacionats amb el llegat de les residències indígenes, substitueix Bob Watts, excap de personal de la presidència de l'Assemblea de Primeres Nacions. Phil Fontaine, president nacional de l'Assemblea de Primeres Nacions ha expressat preocupació per aquest canvi que considera una interferència federal en la Comissió. (CV) *War Crimes Watch, 08/10/08*

Un grup aborígen de Toronto llença la seva pròpia versió de la comissió de la veritat i la reconciliació al·legant que la Comissió oficial creada per tractar la qüestió de les escoles residencials està essent molt lenta i que molts dels antics estudiants de les residències estan morint. La comissió aborígen escoltarà i documentarà les experiències d'aproximadament dos dotzenes d'exalumnes, inclosa la del reverend Andrew Wesley, sacerdot anglicà, que va assistir a una d'aquestes escoles durant onze anys. (CV) *Anglican Journal, 11/10/08*

Àsia

TIMOR-LESTE: El president de Timor-Leste, José Ramos-Horta demana que l'ONU abandoni la seva investigació sobre el vessament de sang produït l'any 1999 quan el país emetia el seu vot per obtenir la independència d'Indonèsia. El mes de juliol, líders de Timor-Leste i d'Indonèsia van tancar aquesta qüestió després de lamentar les conclusions de la comissió conjunta de la veritat que va culpar les forces civils i de seguretat d'Indonèsia de greus violacions de drets humans. No obstant, l'ONU ha continuat recolzant els processos. Per mantenir els bons llaços que existeixen amb Indonèsia, Ramos Horta insta l'ONU a abandonar aquesta investigació. (CV) *ABC Radio Australia, 13/10/08*

CODIFICACIÓ

JCP (Justícia i construcció de pau), **OJ** (Òrgans judicials), **AMN** (Amnisties), **CV** (Comissions de Veritat), **RE** (Reparacions), **RJ** (Reforma de la justícia) y **ALTRES**

FONTS CONSULTADES DIÀRIAMENT

ACNUR, Africa Focus, Afrol News, Agence Europe (AE), Agence France Press (AFP), Alertnet, Al-Ahram Weekly, Al-Hayat, Al-Quds al-Arabi, Al-Sharq al-Awsat, Al-Yasira, Al-Zaman, Amnistia Internacional (AI), AllAfrica, Arms Dealing, Arms Trade Observer, Asian Journal (AJ), Assam Live, BASIC, BBC, Boletín de Prensa Árabe en Castellano Al-Fanar (AF), Burundi Realités, China Daily, Council of Europe, Daily Dawn, Defence News, Desarme.org, Deutsche Presse Agentur (DPA) Digital Congo, Disarmament News, ECHO, EFE, El Espectador, El Tiempo, El País (EP), Europa Press, Expressindia, Financial Times (FT), Goasiapacific, Ha'aretz, Hiiran, Horn Afrik, Human Rights Education Associates (hrea.org), Human Rights Watch (HRW), IANSA, Independent Online (IOL), International Crisis Group (ICG), Inter Press Service (IPS), IRIN, Jakarta Post, Jeune Afrique, Kabar Irian News, La Opinión, La Vanguardia (LV), Le Monde (LM), Manila Times, Nation, Nato.int, Nepal News, Newshaiti, New Vision, Norwegian Council for Africa (NCA), Norwegian Refugee Council (NRC), Nueva Mayoría, OCHA, O Globo, OSCE, Panapress, Philippine Star, Prensa Libre, Punto de Noticias, Refugees International (RI), Reliefweb (RW), Reuters, Security Watch, Somali National Reconciliation Conference (SNRC), South African Broadcasting Corporation (SABC), Sudan Tribune, Tamil Net, The Assam Tribune, The Daily Star, The Guardian (TG), The Jordan Times (JT), The Kathmandu Post, The New York Times (NYT), The Times of India y UN News (UN)

FONTS ESPECIALITZADES

African Transitional Justice Research Network, Asian Commission for Human Rights, Coalición por la Corte Internacional, Corte Penal Internacional Forum Asia, Global Justice Center, Human Rights Center-University of California- Berkley, International Center for Transitional Justice (ICTJ), International Network to Promote the Rule of Law (INPROL), Institute for Justice and Reconciliation (IJR), Jurist, Redress, Transitional Justice Forum, Transitional Justice Institute-University of Ulster Transitional Justice Network (AAAS), Trial Watch, Women's Initiatives for Gender Justice

GLOSSARI

ACNUDH (Alt Comissariat de les Nacions Unides pels Drets Humans), AIEA (Agència Internacional de l'Energia Atòmica), BM (Banc Mundial), CDHNU (Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides), CICR (Comitè Internacional de la Creu Roja), Dòlars (dòlars dels EUA), FMI (Fons Monetari Internacional), OMC (Organització Mundial del Comerç), OMS (Organització Mundial de la Salut)

ESCOLA DE CULTURA DE PAU, Programa de Drets Humans

Mòdul A, Parc de Recerca - Universitat Autònoma de Barcelona - 08193 Bellaterra, España
Tel.: + 34 93 586 88 46 - Fax: +34 93 581 32 94 Web: www.escolapau.org E-mail: pdh@pangea.org

Pot subscriure's gratuïtament a: <http://www.escolapau.org/programas/suscripcion.htm>

Amb el suport de:

www.cooperaciocatalana.cat

Els continguts d'aquest estudi són responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i en cap cas poden considerar-se com l'opinió de la Generalitat de Catalunya.